

Preokret u Sloveniji: Janša na pragu četvrtog premijerskog mandata

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Subota, 18 Travanj 2026 07:47

Objavljeno: Subota, 18 Travanj 2026 07:47

Tri tjedna nakon što su Slovenci izišli na birališta izgleda da su dobili odgovor na osnovno pitanje - izgledno je da će iduću vladu, po četvrti put, formirati Janez Janša i njegova Slovenska demokratska stranka (SDS).

U petak je predsjednik Demokrata Anže Logar objavio da prekida koalicijske pregovore sa strankom Pokret Sloboda dosadašnjeg premijera Roberta Goloba, čime je put prema novoj Janšinoj vladi praktički otvoren.

Logar je bivši slovenski ministar vanjskih poslova u Janšinoj vladi i dugogodišnji član SDS-a koji je stranku napustio prije dvije godine. Tijekom predizborne kampanje uporno je negirao optužbe ljevice da je "skriveni adut" SDS-a, a prekid pregovora obrazložio je tvrdnjom da ga je Sloboda pokušala "prisiliti na koalicijski sporazum" te da je njezino ponašanje "prešlo granice normalnog političkog dijaloga".

Iz Pokreta Sloboda, relativnog pobjednika izbora s 29 zastupnika, odgovorili su da su birači svjedoci političke prijekure te da do pregovora s Demokratima, dobitnicima šest zastupničkih mjesta, uopće nije ni bilo.

"Anžeu Logaru smo slali pozive i prijedloge, ali odgovora nije bilo. Usprkos tome, u javnosti su stvarali dojam da pregovori teku. To jednostavno nije točno", poručeno je iz stranke.

Janši dobro poznata situacija

Reagirao je i Janša koji je Golobov pokušaj sastavljanja vlade usporedio s onim Zorana Jankovića, gradonačelnika Ljubljane koji 2011. nije uspio u tome usprkos izbornoj pobjedi. Vladu je tada na kraju sastavio upravo Janša.

Vladajući Pokret Sloboda i opozicijski SDS na izborima 22. ožujka postigli su gotovo identične rezultate - Sloboda 28,62 posto glasova, SDS 27,95 posto, što je bio samo jedan mandat razlike.

Izbori koji su se opisivali kao test može li liberalna proeuropska politika opstati ili Sloveniju počinje zahvaćati desni val koji je vidljiv diljem Europe, donijeli su pat-poziciju.

Kampanju je obilježila i afera s audio i video snimkama koje su prikazivale javne dužnosnike u kontroverznim razgovorima — od "deset posto za gradonačelnika Ljubljane", kao cijene za građevinske dozvole, do transfera državnih sredstava. Golob je epizodu okvalificirao kao operaciju izraelske privatne obavještajne tvrtke Black Cube usmjerene prema stranom uplitanju u izbore, dok je Janša to nazivao dokazom za korupciju vladajuće elite.

Janšina stranka s podrškom NSi-ja (osam zastupnika), Demokrata (šest zastupnika) i glasovima Resnice (pet zastupnika) ima više od 46 zastupnika potrebnih za parlamentarnu većinu, a mogu mu se pridružiti i dva zastupnika manjina.

Prema navodima u slovenskim medijima, barem dvojica zastupnika Demokrata imaju dileme oko ulaska u desnu vladu, iako Logar sve špekulacije o nejedinstvu naziva glupostima.

Antivakser na čelu parlamenta

Taj raspored snaga potvrdio se već na konstituirajućoj sjednici 10. travnja kada je za predsjednika parlamenta tjanim glasanjem izabran Zoran Stevanović, vođa Resnice - stranke koja želi preispitati slovensko članstvo u EU i NATO-u, negira klimatske promjene, a postala je poznata po antivakcerskim akcijama i borbom protiv mjera ograničenja u vrijeme covida koje je donosila upravo Janšina vlada.

Kontroverzni bivši policajac, po vlastitim tvrdnjama je kod javnog bilježnika ovjerio izjavu da njegova stranka nikad neće politički surađivati sa SDS-om ili Janšom, no upravo je glasovima te stranke izabran da vodi slovenski parlament.

Odmah po izboru dao je ekskluzivni intervju Sputnjiku, a potom je za RTV Slovenije potvrdio da Resnica namjerava ispuniti predizbornu obećanje o referendumu o izlasku Slovenije iz NATO-a te da planira posjetiti Moskvu kako bi "gradio mostove između Istoka i Zapada".

Time bi bio prvi predsjednik parlamenta neke članice EU u posjetu Moskvi od ruske invazije na Ukrajinu.

Janša već u ponedjeljak donosi potpise?

Sada sve ovisi o predsjednici Nataši Pirc Musar, koja od ponedjeljka 20. travnja vodi konzultacije o kandidatu za premijera - prvi krug odvija se između 20. i 24. travnja, a krajnji rok za prijedlog mandataru je 10. svibnja.

Predsjednica je bila jasna u svojim kriterijima: "Tko mi bude donio 46 glasova, dobit će mandat", rekla je, no istovremeno dodala kako ne želi da vladu formira netko tko je sa stranim akterima pokušao utjecati na slovenske izbore, što je izravna aluzija na aferu Black Cube.

Prema ocjeni analitičara s POP TV-a izgledno je da bi Janša predsjednici mogao doći s 46 potpisa podrške već na prvom sastanku.

Prema pisanju novinara Dela Uroša Esiha, Janša već ima podijeljena ministarstva - SDS-u bi pripalo osam mjesta, NSi-ju pet, Demokratima tri, dok bi Resnica ostala izvan vlade, projektno je podupirući izvana.

Europski krugovi s zabrinutošću prate razvoj događaja, predsjednik parlamenta koji razmatra referendum o izlasku iz NATO-a i htio bi u Moskvu te vlada koja potencijalno želi preispitivati europske politike čine scenarij koji nikome u Bruxellesu nije poželjan. (Hina)

Preokret u Sloveniji: Janša na pragu četvrtog premijerskog mandata

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Subota, 18 Travanj 2026 07:47
Objavljeno: Subota, 18 Travanj 2026 07:47

